

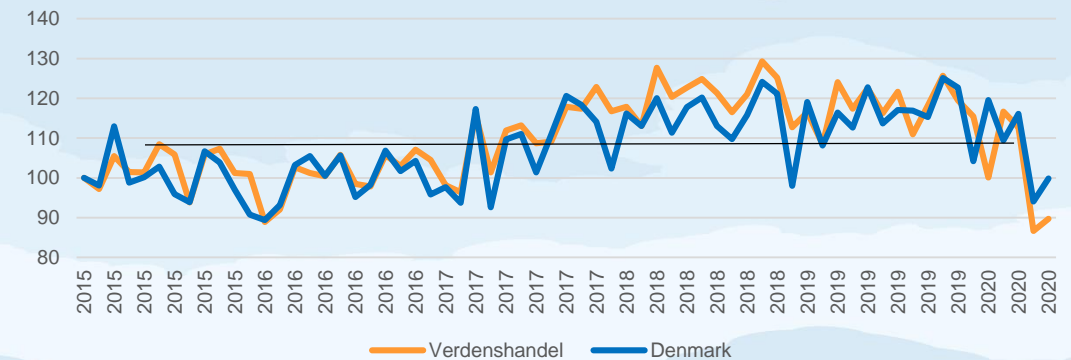
Genstartsteam for Det Blå Danmark

”

Det Blå Danmark er flere steder hårdt ramt af COVID-19, bl.a. på grund af begrænsninger i den globale mobilitet samt fald i verdenshandlen. Desuden er der i branchen en frygt for en opbremsning af den grønne omstilling, som er nødvendig i de kommende år. Danmark har, ved igangsættelse af målrettede tiltag, gode muligheder for at fastholde og udbygge positionen som en førende grøn søfartsnation samt leverandør af klimavenlige maritime løsninger.

- Henriette Hallberg Thygesen, Executive vice president, Mærsk

Fald i verdenshandlen

Anm. Verdenshandel her lig vareeksport i verden t.o.m. maj 2020.
Kilde: World Trade Organization

Indledning

Det Blå Danmark består bl.a. af rederier, skibsværfter, havne mv. samt maritime service- og udstyrsleverandører og udgør ca. 4,4 procent af dansk økonomi (målt ved BVT) . Dansk skibsfart opererer verdens 5. største handelsflåde. Det Blå Danmark omsatte i 2018 for ca. 351 mia. kr., hvor sektoren genererede en bruttoværditilvækst på samlet 84 mia. kr. Det Blå Danmark eksporterer ca. 74 pct. af produktionen, svarende til ca. 25 procent af Danmarks samlede eksport af varer og tjenesteydelser, og beskæftiger over 96.000 personer, når det indirekte bidrag gennem efterspørgsel efter varer og tjenester i andre danske brancher indregnes. Det betyder derfor, at en væsentlig del af de services, som udføres af virksomheder med relation til Det Blå Danmark, udgør en central del af den øvrige danske eksport af varer og tjenesteydelser.

Den markante nedgang i verdensøkonomien, som COVID-19 pandemien har medført, har betydet en stor efterspørgselsnedgang på næsten alle varer, hvilket påvirker de danske virksomheder inden for den maritime sektor negativt, bl.a. i forhold til nye handelsstrømme og mere komplekse forsyningskæder. Ligeledes har fald i oliepriserne medført usikkerheder i branchen. Desuden er der i branchen en frygt for en opbremsning af den grønne omstilling, og at billigere samt mindre klimavenlige løsninger som følge heraf vælges på eksportmarkederne.

Det Blå Danmark opererer i en global kontekst, hvor betydningen af en fair og lige konkurrence er helt afgørende for konkurrenceevnen. Derfor vækker de mange maritime statsstøtteiltag rundt om i verden i den seneste tid bekymring. Dertil kommer, at Det Blå Danmark oplever store udfordringer forbundet med de indførte begrænsninger i forhold til rejseaktivitet og usikkerheder i forbindelse med med test og karantænekrav foranlediget af COVID-19. Begrænsningerne for den globale mobilitet har vanskeliggjort forretningsudvikling, salg og kundepleje på vigtige eksportmarkeder, og branchen frygter tab af markedsandele, som vil være svære at indhente igen.

Danmark er imidlertid en af verdens absolutte førende søfartsnationer (verdens 5. største handelsflåde). Danske skibsværfter og resten af den danske maritime industri er samtidig blandt verdens førende leverandører af maritime grønne løsninger. Styrkepositionen på det grønne område giver den maritime industri gode muligheder for at fastholde og udbygge sin position som førende grøn søfartsnation samt leverandør og eksportør af grønne maritime løsninger. Efterspørgslen efter mere klimaneutrale løsninger forventes samtidig at stige betydeligt. Der er derfor mulighed for at fastholde og udbygge Danmarks eksisterende grønne lederskab inden for global søfart til gavn for sektorens omstilling til klimaneutralitet.

Genstartsteamet har på baggrund af det afbildede udfordringsbillede udformet løsningsforslag inden for 4 hovedtemaer:

- 1) Global mobilitet
- 2) Grøn omstilling
- 3) Finansieringsordninger
- 4) Markedsføring og forretningsudvikling

Udfordringsbilledet for dansk eksport – set fra Det Blå Danmark

Udfordringer

Global mobilitet

- Rejserestriktioner og skiftende rejsevejledninger
- Behov for styrkede test-faciliteter
- Store udfordringer med besætningsskift

Grøn omstilling

- Frygt for opbremsning af den grønne omstilling og at billigere samt mindre klimavenlige løsninger som konsekvens vælges på eksportmarkeder
- Implementering af grøn IMO-regulering

Finansieringsordninger

- Udfordringer med statsstøtte på internationale markeder som skaber ulige konkurrenceforhold
- Stigende protektionistiske tiltag på eksportmarkeder
- Behov for konkurrencedygtig eksportfinansiering
- Ekstraordinære omkostninger som følge af COVID-19 restriktioner og forbud

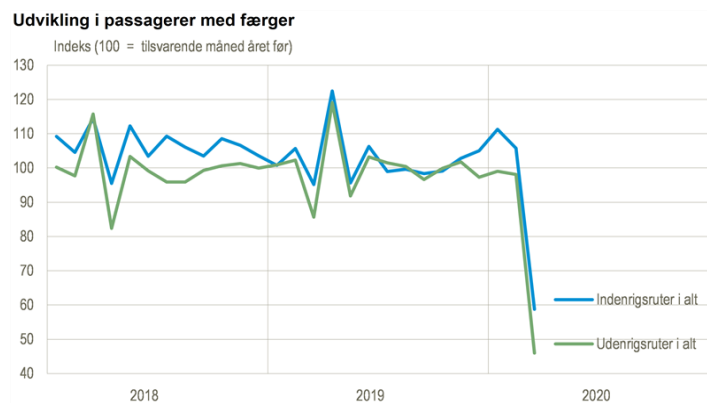
Markedsføring og forretningsudvikling

- Manglende mobilitet/rejseaktivitet påvirker forretningsudvikling og potentielt tab af markedsandele.
- Behov for nytænkning af den digitale eksportforretning

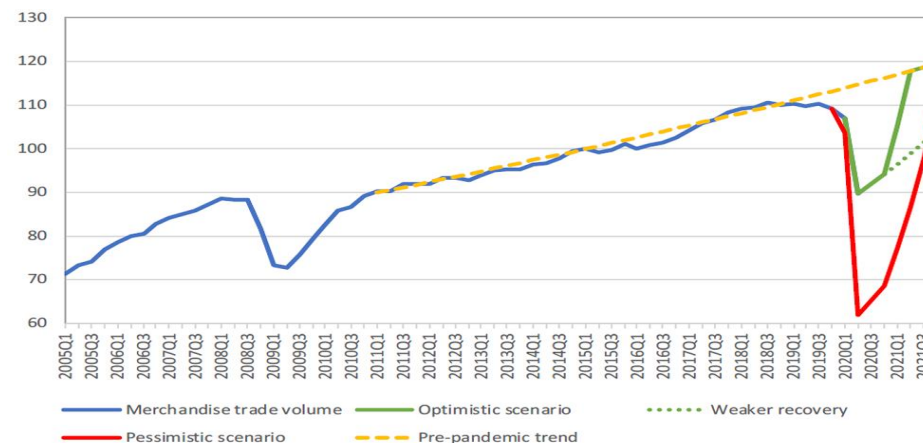
”

”I løbet af få dage lukker lande ned overfor hinanden – det ødelægger vores forretning, og vi kan ikke gøre noget ved det”
- Torben Carlsen, CEO, DFDS

Store fald i passager med færger på både indenrigs- og udenrigsruter

WTOs forventninger til udviklingen i verdenshandlen

Anbefalinger

Udfordring	Anbefalinger
Global mobilitet	KAN IGANGSÆTTES PÅ KORT SIGT OG FINANSIERES AF ALLEREDE AFSATTE MIDLER I 2020 TIL EKSPORTPAKKE
	<p>1.1 Smidigere forhold for erhvervsrejsende</p> <p>Genstartsteamet for Det Blå Danmark anbefaler, at der igangsættes tværgående initiativer med sigte på at skabe smidigere forhold for erhvervsrejsende til gavn for alle eksporterhvervene, herunder at facilitere adgang for erhvervsrejser til eksportmarkederne samt at styrke kommunikationsindsatsen om rejsevejledninger for erhvervsrejsende. For det Blå Danmark er det særligt vigtigt, at der prioriteres at lave bilaterale aftaler med Singapore, Kina, Korea, Japan, USA og Norge for at lette ind- og udrejse til disse markeder.</p>
	<p>1.2 Forlængelse af ordning for besætningskift</p> <p>For skibsfarten har rejsebegrænsningerne særligt medført store omkostninger i forbindelse med besætningskift. Regeringen lancerede d. 20. juli 2020 en midlertidig ordning således, at de søfarende, der har behov for det, kan få visum til indrejse eller udrejse gennem Danmark under kontrollerede forhold, så de enten kan komme af eller på skibe herhjemme eller i andre lande. Ordningen der udløber den 15. oktober 2020 har afhjulpet en del af puklen med strandede søfolk, men der vurderes fortsat at være behov for ordningen året ud. Dansk skibsfart opererer verdens 5. største handelsflåde og en forlængelse af ordning for besætningskift er af afgørende betydning for Det Blå Danmark og den vigtige rolle, som sektoren spiller for den globale forsyningskæde såvel som den øvrige danske eksport af varer og tjenesteydelser.</p>

Anbefalinger

Udfordring	Anbefalinger	
Grøn omstilling	KAN IGANGSÆTTES PÅ KORT SIGT OG FINANSIERES AF ALLEREDE AFSATTE MIDLER I 2020 TIL EKSPORTPAKKE	
	1.3 Pulje til grøn omstilling	De stigende krav til – og efterspørgsel efter – grønne teknologier medfører, at grønne maritime løsninger allerede nu er en vigtig konkurrenceparameter for Det Blå Danmark. På lang sigt er det imidlertid ikke tilstrækkeligt alene at effektivisere sig ud af den klimaudfordring, som Det Blå Danmark står overfor. Der er behov for helt nye tiltag, løsninger og teknologier, som vi ikke kender i dag. Dette fremgår også tydeligt af anbefalingerne fra Klimapartnerskabet for Det Blå Danmark, som der endnu ikke er fulgt op på eller afsat midler til. Udvikling og implementering af nyudviklede grønne maritime løsninger, er ikke kun en mulighed for danske rederier til at få et grønt forspring. Det kan samtidig udgøre et grønt eksporteventyr for den danske maritime industri både på den korte og lange bane. Det anbefales derfor at afsætte midler til maritime udviklings- og demonstrationsprojekter samt implementering af nyudviklede grønne løsninger i skibe i regi af en eksisterende offentlig ordning, fx Innovationsfonden eller EUDP til udmøntning i 2020.
	1.4 Fokuseret kommerciel indsats inden for havvind	Ambitionerne for havvind i Asien og Nordamerika er store, men danske maritime rederier og underleverandører har hidtil ikke formået at vinde samme markedsandele i disse mere komplekse eksportmarkeder som på det europæiske marked. Det Blå Danmark anbefaler derfor en styrket eksportfremme-indsats for at sikre, at danske maritime virksomheder får andel i kommende havvindprojekter i Asien og Nordamerika og dermed får del i den globale vækst inden for havvind. Det Blå Danmark foreslår, at Udenrigsministeriet i koordination med andre aktører udarbejder et katalog for havvindsektoren, der belyser lokale rammebetingelser for vindrederier og maritime underleverandører til havvind. Desuden anbefaler Det Blå Danmark, at der etableres en strategisk alliance bestående hele værdikæden inden for havvind, som i samarbejde med Trade Council og andre interessenter, kan iværksætte en målrettet afsætningsfokuseret dialog med potentielle kunder på udvalgte markeder. Det Blå Danmark foreslår, at de kortsigtede indsats for havvind kobles med en langsigtet eksportfremme-indsats inden for Power-to-X for at understøtte, at Danmark også i fremtiden kan få del i sektorens grønne omstilling.
	KRÆVER LÆNGEREVARENDE INDSATS OG FINANSIERING	
	2.1 Forsat fokus på udvikling af grønne maritime løsninger	I tillæg til pulje til grøn omstilling, kan en fremtidig understøttelse af Det Blå Danmarks mulighed for igangsættelse af nye udviklings- og testprojekter samt implementering af nyudviklede grønne løsninger i skibe videreføres i andet regi, herunder Klimapartnerskabet for Det Blå Danmark.
2.2 Fokuseret indsats inden for havvind og Power-to-X	Det Blå Danmark foreslår, at afsætte midler til at løfte Udenrigsministeriets kortsigtede indsats inden for havvind til en længerevarende indsats, som også vil inkludere et øget fokus på Power-to-X, i regi af Finanslov 2021 eller andre kilder mhp. at fortsætte den målrettede, afsætningsfokuserede dialog med potentielle kunder på udvalgte eksportmarkeder, herunder at fortsætte salgsrettede aktiviteter på digitale platforme og målrettet dialog på markederne.	

Anbefalinger

Udfordring	Anbefalinger	
Finansieringsordninger	KAN IGANGSÆTTES PÅ KORT SIGT OG FINANSIERES AF ALLEREDE AFSATTE MIDLER I 2020 TIL EKSPORTPAKKE	
	3.1 Styrkelse af EKFs risikovillighed og genindførelse af CIRR-ordning	Tilbud om en attraktiv finansieringsløsning er et vigtigt element i at tilbyde konkurrencedygtige tilbud på eksportmarkedet. Særligt de mindre virksomheder vurderer, at eksporten kan styrkes via en mere fleksibel finansieringsmulighed fra EKF, Danmarks Eksportkredit. EKF kan, i modsætning til en række andre OECD landes eksportkreditagenturer, ikke tilbyde en såkaldt CIRR-ordning til danske eksportører i forbindelse med eksportordrer. Det betyder, at danske eksportører har sværere ved at tilbyde fastforrentet finansiering, før en låneaftale er underskrevet. Det stiller danske eksportører svagere, da kunderne ønsker at kende de samlede omkostninger, inden de accepterer forretningen. Danske værfter og andre maritime leverandører har hyppigt oplevet, at de mister forretningen på grund af, at den danske eksportfinansiering ikke lever op til konkurrenternes. Det foreslås derfor at styrke EKFs risikovillighed og rådgivning af eksportører samt at genindføre CIRR-ordningen. En genindførelse af CIRR-ordningen forudsætter langsigtet finansiering, der ligger uden for rammerne af kommissoriet for genstart af eksporterhvervene, idet forslaget indebærer en renterisiko og dermed en potentiel langsigtet forpligtelse jf. nedenstående.
	KRÆVER LÆNGEREVARENDE INDSATS OG FINANSIERING	
3.2 Ved genindførelse af CIRR-ordning	Forslaget om genindførelse af CIRR indebærer en renterisiko og dermed en forpligtelse, der ligger ud over rammerne i kommissoriet for genstart af eksporterhvervene. Den samlede tabsrisiko under en reetableret CIRR-ordning vil afhænge af renteutviklingen. Såfremt et potentielt underskud på ordningen overstiger den afsatte tabsramme, skal staten dække denne omkostning for EKF.	

Genstartsteam for Det Blå Danmark

Formand

- Henriette Hallberg Thygesen, Executive vice president, Mærsk

Virksomheder

- Jan Rindbo, CEO, Norden
- Peter Lytzen, CEO, Esvagt
- Bjarne Foldager, CEO, MAN Energy Solutions
- Søren Hjorth Krarup, direktør, Alfa Laval
- Søren Nørgaard Thomsen, CEO, Blue Water Shipping
- Torben Carlsen, CEO, DFDS
- Lars Petersson, CEO, Hempel

Organisationer

- Danske Rederier
- Danske Maritime
- Danske Havne
- Dansk Industri
- Dansk Metal

Procesplan

12. august

Sættemøde i Forum for Genstart af dansk eksport

21. august

1. møde i Genstartsteam for Det Blå Danmark

21. august– 3. september

Opdatering af branchebeskrivelse, udfoldning af udfordringsbillede og løsningsforslag

3. september

2. møde i Genstartsteam for Det Blå Danmark

3. – 8. september

Kvalificering og beskrivelse af anbefalinger

9. – 10. september

Anbefalinger i skriftlig høring hos Genstartsteam for Det Blå Danmark

15. september

Aflevering af anbefalinger for Det Blå Danmark til regeringen